

שולחן ערוך או"ח הלכות שבת רע"ב:

נשים חייבות בקידוש אף על פי שהוא מצות עשה שהזמן גרמא, משום דאיתקש זכור לשמור והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה ומוציאות את האנשים הואיל וחייבות מן התורה כמותם.

משנה ברורה סימן רע"ב ס"ק ד

וכן הסכימו הט"ו ומ"א והגר"א וש"א ומ"מ יש להחמיר לכתחלה שלא תוציא אשה אנשים שאינם מבני ביתה דזילא מילתא:

רבי עקיבא איגר או"ח ס' רע"ב ד"ה ועמ"ש רס"י קצ"ג

בס' דגול מרבבה כ' דאיש שכבר התפלל ערבית א"י להוציא בקידוש לאשה שלא התפללה ערבית דהוא אינו מחוייב בדבר מדאורייתא דאף דבברכות המצות אם יצא מוציא. הא הטעם משום דכולם עריבים זה בזה... ולענ"ד דאין חלוק בין אנשים לנשים לענין ערבות ולא מצינו בשום דוכתא דבנשים אין הדין דאם יצא מוציא...

רבי עקיבא איגר או"ח סימן רע"ב ד"ה וכו"מ בתוס' שכתבו דלר"ת

...ע"כ משום דיוצאים בתפלה. ואולם ק' לי מדברי הרא"ש שהוכיח דאין קידוש אלא במקום סעודה דאורייתא... והא מקדשים לצאת ידי דאורייתא והא לענין דאורייתא יצאו בתפלה. ודוחק לומר דלמא מקדשין בשביל אותם שא"י להתפלל. וגם לכאורה לא דוקא תפלה אלא דכל שמזכיר שבת ואומר שבתא טבתא ג"כ יוצא. דמ"מ הזכיר שבת.

ביאור הלכה רע"ב:

והנה ראיתי בחדושי רע"א שמסתפק דאולי יוצא המ"ע באמירת שבתא טבא בלבד ולפלא דהרי הרמב"ם כתב דבעינן זכירת שבח וקידוש:

שולחן ערוך או"ח הלכות שבת רע"א:

מקדש על כוס מלא יין שלא יהיה פגום, וטעון כל מה שטעון כוס של בהמ"ז.

תלמוד בבלי מסכת ברכות נ"א.

אמר רבי זירא אמר רבי אבהו, ואמרי לה במתניתא תנא, עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה: טעון הדחה, ושטיפה, חי, ומלא, עיטור, ועיטוף, נוטלו בשתי ידיו, ונותנו בימין, ומגביהו מן הקרקע טפח, ונותן עיניו בו... אמר רבי יוחנן, אנו אין לנו אלא ארבעה בלבד: הדחה, שטיפה, חי, ומלא. תנא: הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ.

שולחן ערוך או"ח הלכות ברכת המזון קפ"ג

א - כוס של ברכה טעון הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ; ואם הוא נקי... א"צ. ב - ...הגה: וכוס של ברכה ימלאנו שיהא מלא על כל גדותיו. ג - צריך לחזור אחר כוס שלם.

משנה ברורה קפ"ג:

ואף שרגיל לישפך קצת עי"ז לארץ ויש שאין ממלאין אותו כ"כ מטעם זה ואפ"ה שם מלא עליו...

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ג סימן לט

הנה בדבר כוס לקידוש אם רשאי לעשות על כוס שנעשה מנייר שהוא כלי רק לשעה ששמע אשר אסרתי, אמת הדבר... הדברים הצריכים בכוס של ברכה הוא שיהיה הכוס גופו כלי שלם... אלמא דבעינן שיהא הכוס נאה שרק כוס כזה כשר לבהמ"ז ולקידוש, ורואה אני שכוס של נייר שהוא רק לשעה... הוא עוד גרוע דאין לו שום חשיבות שודאי אינו ראוי לבהמ"ז ולקידוש. אך כשליכא כוס אחר אולי יש להקל...

שו"ת ציץ אליעזר חלק יב סימן כג

אשר שאלני אם אפשר לקדש ולהבדיל על כוסות מנייר... ובאשר כי שמע קעת שהגר"מ פיינשטיין אוסר... ואחר בקשת המחילה אינני רואה בסיס לאיסורו, ואין הנידונים שוים כלל ועיקר, דהתם הרי עשוי היה מתחילה עם בסיס, ולכן כשנשבר ממנו לאחר מיכן פסולו בזה משום שבור... מה שלא שייך זה בכוסות נייר שכך הוא תחילת יצירתם... ולא נחסר ממנו כלום... ראויים המה להיות קיימים ועומדים לכמה וכמה שתיות, ורק מפני שהמה בזול משליכים אותם ע"פ רוב לאחר שתיה... נראה דבדואי שם כלי עליהם... ברור שמוותר לקדש או להבדיל בהם, וכן ליטול בהם נטילת ידים לסעודה. ולא משנה כלל מה שאין נזהרים בהן לקיימם... הדעיקר בזה מה שבעצם ראויים המה להשתמש בהם הרבה פעמים...

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ק"ו.

תנו רבנן זכור את יום השבת לקדשו - זוכרה על היין. אין לי אלא ביום, בלילה מנין - תלמוד לומר זכור את יום השבת לקדשו.

רמב"ם הלכות שבת כט"א:

מצות עשה מן התורה לקדש את יום השבת בדברים שנאמר זכור את יום השבת לקדשו, כלומר זכרה זכירת שבח וקידוש...

תלמוד בבלי מסכת מזיר ג: ד.

ור' שמעון נמי הכתיב: מיין ושכר יזיר! הוא מיבעי ליה: לאסור יין מצוה כיון הרשות. מאי היא? קדושתא ואבדלתא. הרי מושבע ועומד עליו מהר סיני!

"המפרש" מסכת מזיר ד.

והרי מושבע ועומד עליו מהר סיני הוא - דכתיב זכור את יום השבת לקדשו זוכרה על היין

תוספות מסכת מזיר ד. ד"ה מאי היא

...קשה דקדוש היום לאו דאורייתא הוא דנהי נמי דכתיב זכור ודרשינן זוכרה על היין אסמכתא הוא לכ"נ לר"ת דגרסינן בתמיה וכו' מושבע ועומד מהר סיני כלומר ל"ל קרא מיותר לאסור יין מצוה וכו' מושבע וכו' דנהי דקידוש היום דאורייתא על היין לאו דאורייתא דזוכרה על היין אסמכתא...

רמב"ם הלכות שבת כט"ו:

מדברי סופרים לקדש על היין ולהבדיל על היין...

תלמוד בבלי מסכת שבת ק"ט:

אפילו יחיד המתפלל בערב שבת צריך לומר ויכלו. דאמר רב המנונא: כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכלו - מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, שנאמר ויכלו, אל תקרי ויכלו אלא ויכלו...

רא"ש מסכת פסחים י"ט:

...ויכולו לא מצינו שתקנו לומר על הכוס... ומה שאומרים אותו בשעת קידוש אף על פי שכבר אמר בבית הכנסת היינו כדי להוציא בניו ובני ביתו...

ספר אור זרוע חלק ב - הלכות ערב שבת סימן כ

וכשבר לקדש על שלחנו פותח שוב ביכולו וגומר נמצא ביד כל אחד ואחד ג"פ ויכולו... שכל האומר ג"פ ויכולו כפרה לכל עונותיו וכאילו קיים כל התורה כולה.

ספר החינוך מצוה לא

משרשי מצוה זו, כדי שנתעורר מתוך מעשה זה לזכור גדולת היום, ונקבע בלבבינו אמונת חידוש העולם, כי ששת ימים עשה השם...

פרי מגדים או"ח משבצות זהב רסח"ה

באליה רבה... בעדות גיטין יהרהרו בתשובה, הוא הדין כאן.

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ק"ז עמוד ב

אמר רב אחא בר יעקב: וצריך שיזכיר יציאת מצרים בקידוש...

מגן אברהם רע"א:

...ונ"ל דמדאורייתא בקידוש שאמר בתפל" סגי דקרא כתיב זכור את יום השבת והרי זכר אותו וקידוש במקום סעוד' רבנן...

ביאור הלכה רע"א: ד"ה מ"ד

עוד ראיתי לעורר בדיון זה דהא איתא בפסחים ק"ז: ... וצריך להזכיר יציאת מצרים בקידוש... וא"כ איך יוצא ידי קידוש בתפלה הא לא נזכר בתפלת לילה יציאת מצרים כלל... ושמעתי שבספר מנחת חינוך ג"כ הפליא בזה על המ"א ומחמת זה מסיק להלכה דלא כוותיה. ולענ"ד יש ליישב דבריו קצת: - או דסובר דהוא רק מדרבנן והגז"ש הוא אסמכתא בעלמא... - או דסובר דיוצא מן התורה במה שהזכיר יציאת מצרים סמוך לתפלה... - ואולי אפשר לומר דכיון שמזכיר פסוק ושמרו בני ישראל את השבת וגו' תיכף להשיבנו שהיא גאולה אריכתא די בזה מן התורה... זהו הנ"ל ליישב דברי המ"א מפני חומר הקושיא אבל מ"מ לדינא צ"ע דאולי כונת הגמ' שיזכיר יצ"מ בתוך הקדוש ובנוסח תפלתנו לא מצינו זה ומפני כל הטעמים הנ"ל כתבנו בפנים שיש לפקפק בזה הרבה...

The Sefer Hachinuch was written based on the count of the mitzvot published by the Rambam. Every mitzvah in the Sefer Hachinuch is discussed from the following vantage points: the definition of the mitzvah and its sources in the written and oral Torah, and its main thrust, the reason behind the mitzvah (ta'amei hamitzvot), the main details of the mitzvah, the punishment for its violation, upon whom each mitzvah is incumbent and where it is applicable. It was written in the 13th century from a student of the Beit Medrash of the Ramban, and he refers to himself as "Ish Levi Bartzelonai," leading some to say its author was Rav Aharon ben Rav Yosef Halevi of Barcelona, a known rabbi from a family of rabbis in Barcelona.

Rabbi Isaac ben Moses

1180-1250

Rabbi Isaac ben Moses lived in Vienna, Austria and is best known for writing the Or Zarua. He was a student of the Ra'avya and the rebbe of the Maharam of Rothenburg and many ba'alei haTosafot. The Or Zarua is one of the most important works published by Ashkenazi Rishonim, and it contains psak, perush, teshuvot, and is also organized by masechet.

Rabbi Yoseph ben Meir Teomim

1727-1792

Rabbi Yoseph ben Meir Teomim was born in Lemberg, and took over for his father as a rebbe in the Lemberg yeshiva. In 1782 he was appointed rabbi of Frankfurt and its surroundings, where he remained until his death. He wrote the Peri Megadim, a commentary on the Shulchan Arukh, including commentary on the Taz, Magen Avraham, and Shakh.

Rabbi Akiva Eiger

1761-1837

Rabbi Akiva Eiger was a scholar and posek, and he was the leader of European Jewry in the early 19th century. He was born in Hungary but served later as rav of certain towns in West Prussia. He has published chidushim, notes, and teshuvot on the Gemara and Shulchan Arukh. He was a determined foe of the Reform movement, which began its influence even in his time.

Rabbi Eliezer Yehuda Waldenberg

1915-2006

Rabbi Eliezer Yehuda Waldenberg, known for teshuvot published under the name "Tzitz Eliezer," was the Av Beit Din in Yerushalayim. In his Teshuvot he deals with many modern questions, especially when it comes to science and medicine in halakha. He served as the rabbi of Shaare Tzedek Hospital in Yerushalayim. He also wrote a 3-volume sefer on the laws of the Medina.